

Levanger kommune
Rådmannen

Kvartalsrapport Levanger kommune

Kommunens økonomiske situasjon

pr. 30.09.2018

Levanger, 31. oktober 2018

rev. 01.11.18

1. INNLEDNING	3
2. STATUS ØKONOMISK DRIFT. UTVIKLING I UTGIFTER OG INNTEKTER	4
2.1 Oppsummering av økonomisk situasjon pr 30.09.2018	4
2.1.1 Regnskapsskjema 1 A og 1 B	4
2.1.2 Fellesområder	6
2.1.3 Oppvekst og utdanning	6
2.1.4 Helse og velferd	10
2.1.5 Samfunnsutvikling	16
2.2 Endringer i avvik fra 2. til 3. kvartal	17
2.3 Budsjettjusteringer	18
2.4 Investeringer	19
2.5 Finans	19
3. SYKEFRAVÆR OG PENSJON	20
4. KOMMUNALE FORETAK OG SAMARBEID	25

1. INNLEDNING

Rapporten avlegges i henhold til økonomireglement for Levanger kommune, og K-styresak 50/17 hvor det ble vedtatt å innføre kvartalsvis rapportering fra 2018.

Regnskapet pr. 30. september er vurdert mot årets budsjett, regnskap 2017 og prognose for årsregnskap. Regnskapet legges frem som regnskapsskjema 1A og 1B som er de obligatoriske regnskapsskjemaene jfr. gjeldende forskrifter.

I forhold til tidligere perioderapporter er kvartalsrapporten forenklet og har kun med seg rapport på økonomi og fravær. De overordna analysene opp mot mål i økonomiplan og andre overordna dokument legges nå inn i årsberetningen som er starten på økonomiplanarbeidet for neste periode.

Som følge av betydelig merforbruk på mange enheter, rapporterte rådmannen etter 2. kvartal 2018 at merforbruket på kunne bli i overkant av 52 millioner kroner ved utgangen av året. Rapporten som legges frem etter 3. kvartal viser at tallene er noe bedret, men at det er klart at man ikke vil nå målsettingen som er fastlagt i årets budsjett med tanke på avsetning til disposisjonsfond. Selv med flere tiltak vedtatt gjennom året har man ikke klart å justere ned driften til et nivå som er i samsvar med vedtatt budsjett så raskt som ønskelig. Alle enheter er pålagt å iverksette tiltak for å justere driften for kommune som helhet ned mot vedtatt nivå. Målet er balanse i driftsnivået i løpet av høsten slik at man ved inngangen til 2019 har et riktig nivå på aktiviteten. En slik krevende omstilling kan være smertefulle prosesser som berører hele organisasjonen, og lar seg ikke gjennomføre i løpet av kort tid. I det videre arbeidet er det nødvendig med godt samarbeid mellom ansatte, ledelse og folkevalgte.

På bakgrunn av vedtak i K-styresak 40/18 er budsjettene for den enkelte enhet, med unntak av Institusjonstjenesten, justert ned med samlet 13,0 millioner kroner. Institusjonstjenesten ble i samme sak styrket med 5,0 mill. kroner. Denne reduksjonen har forverret prognosene på de fleste enheter.

I forbindelse med økonomiplan 2019-2022 ble det lagt fram en «Handlingsplan for god økonomistyring og bærekraftig økonomi». Denne viser et behov for tilpasning av aktivitet til ramme på 35 mill. kr., noe som tilsvarende en nedtrapping av aktivitet tilsvarende 3 mill. kr pr. mnd. Selv om en ikke når budsjettmålet totalt sett er det viktig at aktiviteten høsten 2018 ligger 3 mill. lavere pr. mnd. enn våren 2018 slik at budsjettet for 2019 er realistisk. Administrasjonen har full oppmerksomhet på å oppnå dette og er også i ferd med å gjennomføre prioriterte tiltak i denne handlingsplanen.

2. STATUS ØKONOMISK DRIFT. UTVIKLING I UTGIFTER OG INNTEKTER

Økonomisk prognose for 2018 etter 2. kvartal var et merforbruk på enhetene på i overkant av 52 mill. kroner og et samlet regnskapsmessig merforbruk underkant av 30 mill. kroner.

En ser ved avleggelse av rapport etter 3. kvartal 2018 at det ligger an til store negative avvik ved flere enheter, men samtidig rapporteres det at økte skatteinntekter og lavere pensjonskostnader bidrar til å redusere merforbruket for kommunen som helhet. Samlet resultat for Levanger kommune estimeres nå til å bli mellom 0 og 10 millioner kroner i merforbruk for 2018.

2.1 Oppsummering av økonomisk situasjon pr 30.09.2018

2.1.1 Regnskapskjema 1 A og 1 B

Rådmannen har fra 2018 valgt å benytte de obligatoriske regnskapskjemaene i forbindelse med rapportering. Skjema 1A viser hvor kommunen får sine inntekter fra, størrelsen på kapitalkostnadene, fondsbruk/-avsetninger og hvor mye som samlet fordeles til drift. Skjema 1B viser hvordan midlene er fordelt på drift.

Regnskapskjema 1A - drift	Regnskap 30.09.2018	Regnskap 2017	Oppr.budsjett 2018	Justert budsjett 2018	Forbruk i %	Prognose 2018	Avvik just budsj og progn	Avvik opprinnelig budsjett
Skatt på inntekt og formue	367 546 222	467 324 896	467 179 000	478 579 000	76,8	481 500 000	2 921 000	14 321 000
Ordinært rammetilskudd	449 488 572	557 568 815	583 987 000	573 987 000	78,3	577 700 000	3 713 000	-6 287 000
Skatt på eiendom	45 857 019	44 974 895	46 000 000	46 000 000	99,7	46 000 000	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	-	-	-	-	0	0
Andre generelle statstilskudd	-	3 817 487	4 500 000	3 500 000	-	3 500 000	0	-1 000 000
Sum frie disponible inntekter	862 891 813	1 073 686 093	1 101 666 000	1 102 066 000	78,3	1 108 700 000	6 634 000	7 034 000
Renteinntekter og utbytte	6 156 045	9 906 109	10 600 000	10 600 000	58,1	12 000 000	1 400 000	1 400 000
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-	-	0	0
Renteutg., provisjoner og andre finansutg.	38 640 621	52 363 768	56 100 000	52 750 000	73,3	55 150 000	-2 400 000	950 000
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-	-	0	0
Avdrag på lån	54 262 500	65 700 100	69 000 000	72 350 000	75,0	72 350 000	0	-3 350 000
Netto finansinnt./utg.	-86 747 075	-108 157 759	-114 500 000	-114 500 000	75,8	-115 500 000	-1 000 000	-1 000 000
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-	-	-	0	0
Til ubundne avsetninger	16 596 971	63 144 389	14 315 000	22 129 295	75,0	-	22 129 295	14 315 000
Til bundne avsetninger	10 334	-	-	-	-	-	0	0
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	760 721	52 219 389	-	1 014 295	75,0	1 014 295	0	-1 014 295
Bruk av ubundne avsetninger	697 500	12 578 896	-	930 000	75,0	930 000	0	-930 000
Bruk av bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-	0	0
Netto avsetninger	-15 149 084	1 653 896	-14 315 000	-20 185 000	75,1	1 944 295	-22 129 295	-16 259 295
Overført til investeringsregnskapet	-	-	-	-	-	-	0	0
Til fordeling drift	760 995 654	967 182 230	972 851 000	967 381 000	78,7	967 381 000	0	-5 470 000
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	753 300 682	966 167 935	972 851 000	967 381 000	77,9	1 010 381 000	-43 000 000	-37 530 000
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	7 694 972	1 014 295	-	-	-	-15 236 705	15 236 705	15 236 705

Kommunens inntekter gjennom skatt, rammetilskudd og eiendomsskatt ligger pr. 30.09.18 an til å bli 5 – 6 mill. kroner høyere enn revidert budsjett, noe høyere enn budsjettet samlet sett. Her er det fortsatt usikkerhet til skatteinntekten, men det er lite som tyder på at den blir lavere enn dagens prognoser tilsier. Økningen i rammetilskudd skyldes tildelte skjønnsmidler for 2018.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2019 ble anslaget for kommunesektorens skatteinntekter revidert, og det anslås nå at skatteinntektene i år blir om lag 2,4 mrd. kr høyere enn anslaget i revidert nasjonalbudsjett, totalt 193,7 mrd. kr. Vekstanslagene for 2018 er nå 2,4 % for kommunene. Nasjonalt ligger veksten ved utgangen av september på 3,8 % over fjoråret (Levanger en vekst på 4,3 % sammenlignet med samme periode i 2017), dette sannsynliggjør en høyere vekst enn anslaget i statsbudsjettet. Å tallfeste veksten er

vanskelig før nasjonal skatteinntang for november foreligger. Dette skyldes at november er den måneden som tradisjonelt gir størst skatteinntang.

Netto finansinntekter/-utgifter kan være budsjettet noe for lavt. Avdragsutgiftene er i 2018 budsjettet på et riktig nivå, men netto renteutgifter kan ligge noe lavt. Rådmannen ønsker å justere opp dette med 1 mill. kroner.

Avsetning til disposisjonsfond bokføres med 1/12 månedlig. Dette er en avsetning som ved avleggelsen av regnskapet blir strøket om kommunen leverer et regnskapsmessig merforbruk.

	Regnskapsskjema 1B - drift	Regnskap 30.09.2018	Regnskap 2017	Oppr. budsjett 2018	Justert budsjett 2018	Forbruk i %	Prognose 2018	Avvik just budsj og progn	Avvik oppr. budsj og prognose
100	POLITISKE ORGANER	4 692 641	7 519 286	7 074 000	6 975 700	67,3	6 975 700	0	98 300
110	RÅDMANNEN M/ STAB	16 430 238	12 317 438	22 209 000	22 390 900	73,4	22 390 900	0	-181 900
130	FELLESOMRÅDER	18 641 629	4 903 748	41 969 000	10 541 452	176,8	-458 548	11 000 000	42 427 548
134	KIRKER M.V.	4 404 863	9 008 527	9 300 000	9 300 000	47,4	9 300 000	0	0
150	SERVICE- OG DIGITALISERINGSSENTER	9 328 274	41 864	8 500 000	10 529 900	88,6	10 529 900	0	-2 029 900
	Sum fellesområder	53 497 645	33 790 863	89 052 000	59 737 952	89,6	48 737 952	11 000 000	40 314 048
137	BARNEHAGE FELLES	140 474 998	165 413 534	171 290 000	173 097 600	81,2	175 097 600	-2 000 000	-3 807 600
138	SKOLE FELLES	13 641 625	20 518 620	18 352 000	18 240 000	74,8	20 640 000	-2 400 000	-2 288 000
220	KOMMUNALE BARNEHAGER	5 285 088	6 150 773	7 393 000	7 100 400	74,4	8 900 400	-1 800 000	-1 507 400
230	HALSAN BS	12 280 876	16 174 816	14 926 000	15 906 800	77,2	16 606 800	-700 000	-1 680 800
235	NESHEIM BS	19 636 367	27 897 755	26 167 000	27 197 800	72,2	27 547 800	-350 000	-1 380 800
240	SKOGEN BU	27 952 036	38 037 465	36 698 000	37 737 800	74,1	38 737 800	-1 000 000	-2 039 800
250	EKNE BS	4 855 811	6 615 513	5 865 000	5 892 900	82,4	6 642 900	-750 000	-777 900
260	ÅSEN BU	15 153 062	20 617 777	19 509 000	19 944 301	76,0	20 344 301	-400 000	-835 301
270	YTTERØY BU	5 546 246	7 342 411	7 067 000	7 574 499	73,2	7 674 499	-100 000	-607 499
280	FROL BS	33 729 312	46 576 593	45 180 000	45 612 500	73,9	46 212 500	-600 000	-1 032 500
285	LEVANGER U	26 387 097	36 334 098	37 567 000	38 886 800	67,9	38 886 800	0	-1 319 800
310	BARN OG FAMILIE	44 112 658	62 925 344	64 350 000	65 096 900	67,8	68 596 900	-3 500 000	-4 246 900
	Sum oppvekst og utdanning	349 055 176	454 604 699	454 364 000	462 288 300	75,5	475 888 300	-13 600 000	-21 524 300
133	NAV KOMMUNE	14 279 027	20 547 879	20 744 000	20 966 501	68,1	20 966 501	0	-222 501
340	HJEMMETJENESTER	108 060 528	139 411 060	144 125 806	144 723 306	74,7	145 923 306	-1 200 000	-1 797 500
343	HABILITERING	72 455 480	88 306 559	70 401 000	74 657 400	97,1	98 807 400	-24 150 000	-28 406 400
346	INSTITUSJON	99 443 112	129 558 529	112 975 194	121 839 341	81,6	134 239 341	-12 400 000	-21 264 147
	Sum helse og velferd	294 238 147	377 824 027	348 246 000	362 186 548	81,2	399 936 548	-37 750 000	-51 690 548
160	INNVANDRERTJENESTEN	-7 334 812	-21 310 558	-5 780 000	-6 542 600	112,1	-8 042 600	1 500 000	2 262 600
400	LANDBRUK	3 024 726	81 190	4 520 000	4 521 400	66,9	4 421 400	100 000	98 600
500	KULTUR	18 237 871	24 420 105	24 586 000	25 546 500	71,4	25 546 500	0	-960 500
610	AREALFORVALTNING	1 074 538	-182 239	2 853 000	2 968 700	36,2	2 968 700	0	-115 700
630	DRIFT-ANLEGG	-1 513 941	-1 367 905	-2 182 000	-1 936 200	78,2	-2 436 200	500 000	254 200
640	BYGG OG EIENDOM	26 364 648	46 454 845	34 422 000	34 949 200	75,4	35 949 200	-1 000 000	-1 527 200
660	KOMMUNALTEKNIKK	-2 268 278	15 279 482	13 250 000	13 701 400	-16,6	14 201 400	-500 000	-951 400
692	FORSIKRINGSSAKER	851 166	-110 520	0	0		0	0	0
	Sum samfunnsutvikling	38 435 918	63 264 400	71 669 000	73 208 400	52,5	72 608 400	600 000	-939 400
120	IKT, KEMNER, INNKJØP OG JUS	26 028 105	593 843	14 934 000	15 044 400	173,0	17 044 400	-2 000 000	-2 110 400
680	BRANN OG FEIERVESEN	8 979 527	169 205	12 000 000	12 145 400	73,9	14 145 400	-2 000 000	-2 145 400
698	§27-samarbeid Verdal (Regnskap, innford)	3 342 556	0	5 586 000	5 770 000	57,9	5 020 000	750 000	566 000
699	KOMMUNENS ANDEL TIL ISK	0	53 881 372	0	0		0	0	0
800	SKATTER OG RAMMETILSKUDD	0	1 350 263	0	0		0	0	0
810	AVSKRIVNINGER	0	0	0	0		0	0	0
850	FINANSTRANSAKSJONER	-17 251 666	-19 310 737	-23 000 000	-23 000 000	75,0	-23 000 000	0	0
	TOTALT	756 325 408	966 167 935	972 851 000	967 381 000	78,2	1 010 381 000	-43 000 000	-37 530 000

2.1.2 Fellesområder

Fellesområdene har tradisjonelt levert regnskapsresultat i samsvar med (eller noe bedre) enn vedtatte budsjetter. Nytt av året er at «Service og digitaliseringssenter» er plassert i denne gruppen. Dette er funksjoner som tidligere hovedsakelig lå på «Servicekontoret» og «Dokumentsenteret» i Innherred samkommune (ISK). Det er også dette området det primært er knyttet usikkerhet til i årets budsjett. Splitting av ISK utfordrer enheten økonomisk. Blant annet påløper utgifter til splitting av databaser og klargjøring og avlevering av det digitale arkivet for ISK. Det forventes etter hvert en effektivisering av enheten bl.a. gjennom at oppgaver tilføres uten styrking av bemanning og gjennom digitalisering av funksjoner.

Det ble i vedtatt budsjett for 2018 avsatt midler til dekning av lønnsoppgjør for både 2017 og 2018 før effekten var kjent. Lønnsoppgjøret for 2017 var relativt lavt, men med et overheng til 2018 som var større enn forventet. 2018 oppgjøret er nå tilnærmet avsluttet, og det er klart at avsetningen til årets oppgjør ble noe for lav. Sannsynligvis vil det mangle 1 mill. kroner til full dekning av oppgjøret, rådmannen tilrår at avsetningen styrkes med 1,0 mill. kroner i årets budsjett.

Det ble etter 2. tertial varslet usikkerhet knyttet til årets premieavvik og pensjonskostnader for øvrig. Rådmannen har nå fått de siste prognosene fra pensjonsselskapene (KLP og SPK), og det forventes et positivt avvik i størrelsesorden 12 – 15 mill. kroner. Endelig effekt av premieavviket og pensjonskostnader vil ikke være kjent før på nyåret.

I revisjonsrapporten etter sist avlagte årsregnskap ble det påpekt at kommunen ikke anordner variabel lønn til riktig regnskapsår. Dette har sin opprinnelse tilbake til 2015, hvor kommunen i samråd med revisor, besluttet å gå bort fra en 13. lønnskjøring, og heller la variabel lønn for siste periode i det ene året, belaste neste års regnskap. Så lenge man følger det samme prinsippet år etter år, vil denne skjevheten kun gi en marginal feil på regnskapene. Denne praksisen er imidlertid ikke i tråd med anordningsprinsippet, og både prinsipielle og styringsmessige hensyn kan tale for at praksisen bør opphøre. Rådmannen vil derfor legge til grunn at kommunen fra 2018 henfører variabel lønn til det regnskapsåret hvor den er opptjent. Variabel lønn som er opptjent i 2017, men som er belastet i januar og delvis februar 2018, utgjør kr. 17.600.000,-. Det forventes anslagsvis samme belastning ved årsskiftet 2018/2019, og dette foreslås finansiert ved dekning fra disposisjonsfondet. Dette med bakgrunn i at den ekstra belastningen skriver seg fra tidligere regnskapsår, samtidig som at disposisjonsfondet tilbake i 2015 ble tilført midler da regnskapsresultatet ble bedre enn normalt som følge av at man da gikk bort fra 13. lønnskjøring.

2.1.3 Oppvekst og utdanning

Barnehage felles omfatter i hovedsak tilskudd til både private og kommunale barnehager. Ut fra allerede påløpte utgifter antas det et merforbruk på 2,0 mill. kroner. Av dette skyldes 1,2 mill. kroner at det er større økning i antall barn enn forutsatt i budsjettet. Det forventes at det blir brukt 0,7 mill. kroner mer enn budsjett på søskenmoderasjon og redusert foreldrebetaling. Redusert foreldrebetaling gjelder kompensasjon til barnehagene for nasjonale bestemmelser om 20 timer gratis oppholdstid pr uke for 3-5 åringer i familier med lav inntekt. Dette er en ordning som etter hvert har blitt mer kjent og kommunen har mottatt flere søknader i 2018 enn i 2017. Levanger har forholdsvis mange som kommer inn under denne ordningen, bl.a. studenter og flyktninger.

Det er knyttet usikkerhet til refusjoner vedrørende barn som har plass i private barnehager i andre kommuner. I fjor fikk kommunen refundert 0,4 mill. kroner mer fra andre kommuner enn det ble betalt ut. Ennå er det ingen indikasjoner på hvordan dette blir i 2018, og i prognosen er det sett bort fra disse postene.

Skole felles forventer merforbruk på spesialundervisning i privatskolene med 0,7 mill. kroner og på spesialundervisning for barn som bor i fosterhjem i andre kommuner med 2,0 mill. kroner. Samtidig er det merinntekt på undervisning av barn fra andre kommuner på 0,4 mill. kroner. Samlet sett er prognosen et merforbruk på 2,4 mill. kroner.

Enhet barnehage rapporterte ved andre kvartal om merforbruk på 2,2 mill. kroner. Enheten ble da tilført 0,4 mill. kroner for å dekke økte utgifter med ny pedagognorm. Nå melder enheten om merforbruk på 1,8 mill. kroner. Årsakene til merforbruket er de samme som ble meldt etter andre kvartal, underbudsjettet med 1,0 mill. kroner, pålagt innsparing på 0,9 mill. kroner og noen ledige plasser i enkelte barnehager uten at det er mulig å redusere bemanning.

For å vise hver avdeling innen enheten velger rådmannen nå å legge frem oversikt over status pr. avdeling:

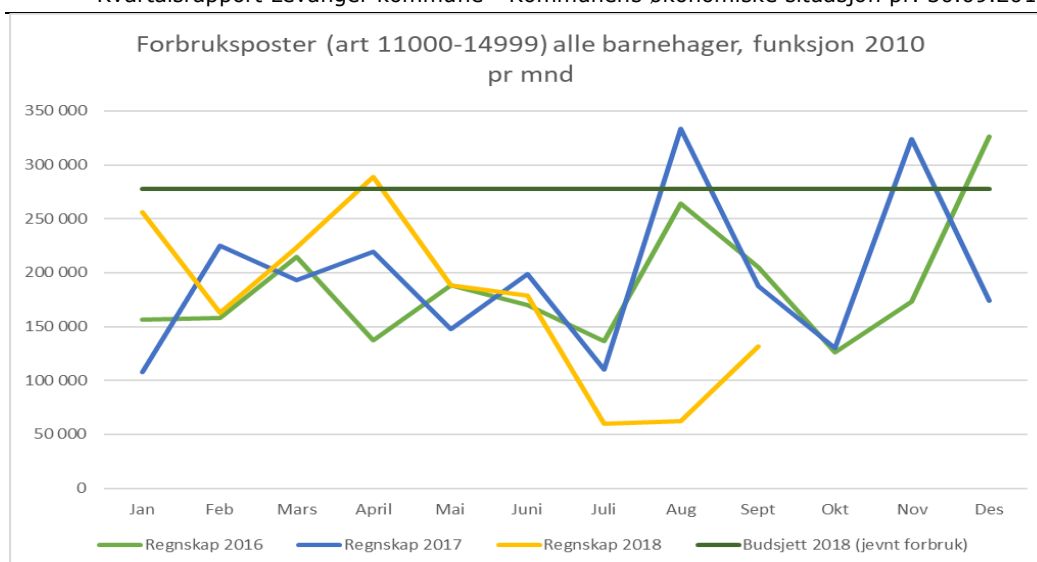
	Regnskap 30.09.2018	Regnskap 2017	Oppr. budsjett 2018	Justert budsjett 2018	Forbruk i %	Prognose 2018	Avvik just budsj og progn	Avvik oppr. budsj og prognose
Enhet kommunale barnehager	914 181	-1 751 292	972 668	486 868	187,77	1 336 868	-850 000	-364 200
Frol barnehage	145 835	1 249 391	130 450	130 450	111,79	280 450	-150 000	-150 000
Okkenhaug barnehage	209 488	206 567	330 059	330 059	63,47	250 059	80 000	80 000
Staup barnehage	-90 186	-57 367	-53 173	-53 173	169,61	46 827	-100 000	-100 000
Bjørnang barnehage	334 044	0	0	-169 998	-196,50	330 002	-500 000	-330 002
Ekne barnehage	-153 228	37 284	-174 527	-74 529	205,60	25 471	-100 000	-199 998
Åsen barnehage	-115 598	76 026	-88 461	-88 461	130,68	91 539	-180 000	-180 000
Ytterøy barnehage	79 738	284 305	-7 192	-7 192	-1108,70	192 808	-200 000	-200 000
Momarka barnehage	-484 361	-280 120	-192 162	-192 162	252,06	-392 162	200 000	200 000
Høgberget barnehage	-824	267 862	0	0		-	0	0
Styrket tilbud - oppvekst	4 445 998	6 115 337	6 475 338	6 738 538	65,98	6 738 538	0	-263 200
	5 285 087	6 147 993	7 393 000	7 100 400	74,43	8 900 400	-1 800 000	-1 507 400

Forklaring til avvikene:

- Enhet kommunale barnehage: Her ligger innsparingskravet på 0,9 mill. kroner knyttet til sak 40/18, som ikke er innfridd.
- Frol: Bemanning av 3 lokaliteter gjør det umulig å utnytte personalet optimalt.
- Okkenhaug: Gunstig barnegruppe i forhold til personale fra høsten bidrar til et lite mindreforbruk.
- Staup: Forventer et merforbruk på 0,1 mill. kroner. Barnehagen har noen ledige plasser etter midlertidig flytting til gamle Nesheim skole.
- Bjørnang: Færre barn enn budsjettet pga. tildeling av midlertidige plasser som permanente til private barnehager på Skogn. I tillegg noen utgifter i overgangen fra privat til kommunal barnehage.
- Åsen: Har noen ledige plasser og forventer derfor merforbruk på 180.000 kroner.
- Momarka: Innkjøpsstopp medfører at barnehagen ligger an til mindreforbruk på 0,2 mill. kroner.
- Generelt: Litt lave tilskuddssatser pr barn gir utfordringer med å holde budsjett.

Det er satt i gang flere innsparingstiltak. Det er minimalt med innleie av vikar, færre personalmøter og reduksjon i kompetansehevende tiltak. Barnehagene tok ikke inn nye lærlinger i høst, selv om det er ønskelig.

Enheten har innført tilnærmet innkjøpsstopp, noe som vises på regnskapstallene. Det ble gjort større innkjøp i april og mai av varer som var gunstig priset i den utgående innkjøpsavtalen. Etter mai er det minimalt med innkjøp utover mat og tørkepapir.

Det er prioritert å beholde grunnbemanningen på samme nivå som tidligere. Alle de kommunale barnehagene oppfyller både pedagognorm og bemanningsnorm.

Barn og familie melder etter 3. kvartal om merforbruk på barnevern 3,5 mill kroner. Dette skyldes at kommunen har plassert flere barn i barnevernsinstitusjoner enn forutsatt i budsjettet. Det har også vært en økning i de kommunale egenandelene. Dette gir en svikt i refusjoner fra staten knyttet til fosterheimer med forhøyet godtgjøring. I tillegg er det merforbruk på juridisk bistand og konsulenttjenester. Kommunen har ikke hatt tilstrekkelig juridisk kompetanse, og det er behov for å kjøpe tjenester fra eksterne. Kapasiteten er økt fra høsten 2018. Effekten av dette ses først på slutten av året.

De øvrige avdelingene i BAFA forventes å gå i balanse ved årets slutt.

Det er iverksatt tiltak for å bringe enheten så nært balanse som mulig. Det kan nevnes: Ingen vikarer ved sykefravær (med unntak av Bergvingården), stillinger settes i vakanse ut året, innkjøpsstopp praktiseres strengt og kursvirksomhet som ikke anses tvingende nødvendig utsettes.

Skolene melder samlet om merforbruk på 3,9 mill. kroner. Flere av skolene gikk inn i 2018 med et aktivitetsnivå som lå litt over budsjetttrammen. På våren ble det lagt planer for å komme på riktig nivå fra nytt skoleår. Rammekuttet vedtatt i sak 40/18, var samlet for skolene på 3,25 mill. kroner. Dette kom i tillegg til de reduksjonene som allerede var planlagt. Det forventes at skolene samlet har riktig nivå i sin aktivitet ved utgangen av 2018 i forhold til vedtatt budsjett for 2019.

Skolene melder generelt om store klasser, utfordringer med enkeltelever og skolemiljø, færre delingstimer som gir redusert mulighet til tidlig innsats, minimalt med innkjøp av læremidler, inventar og utstyr, bekymring for økt sykefravær og at rektor må ta over funksjoner som undervisningspersonale har hatt tidligere.

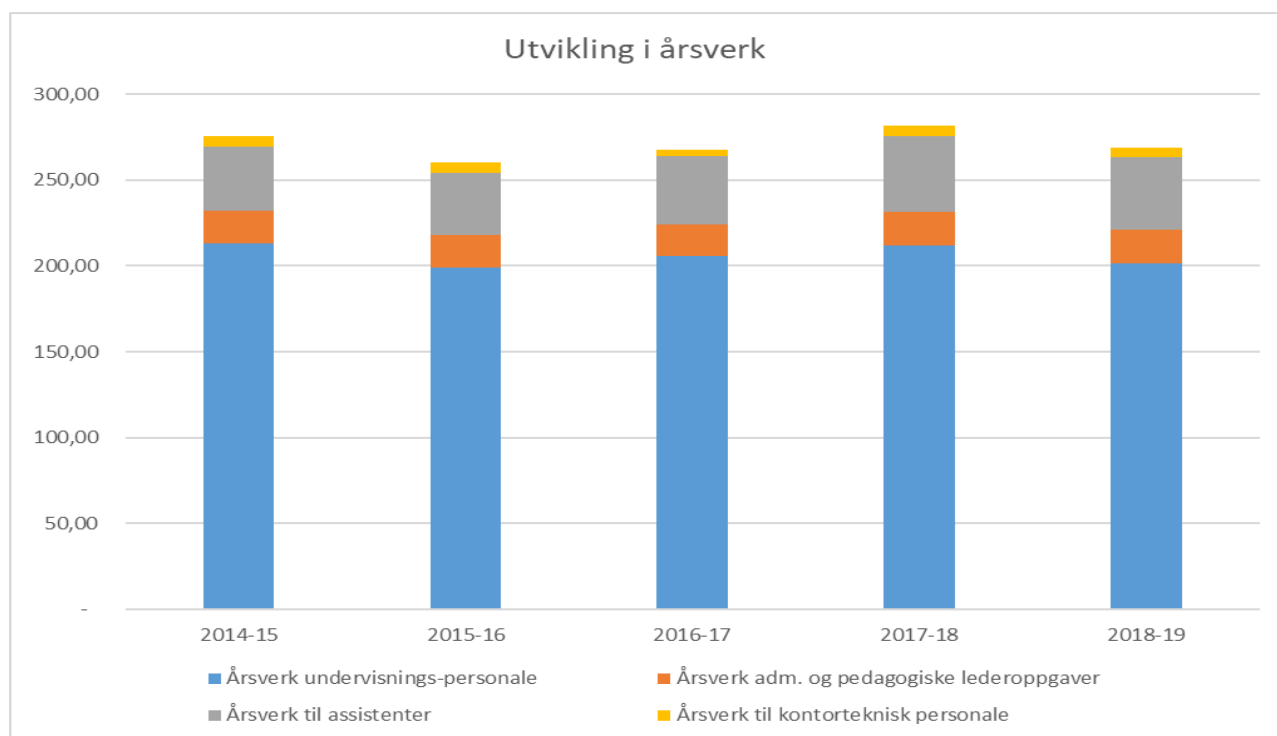
Lærernormen ble innført fra skoleåret 2018/19. Tabellen viser tallene som er lagt inn i GSI for dette skoleåret.

	1.-4. trinn	5.-7. trinn	8.-10. trinn
Norm, elever pr lærer	16,0	21,0	21,0
Ekne	15,2	18,8	

Frol	18,6	21,5	
Halsan	13,5	17,6	
Nesheim	15,1	20,8	
Skogn	16,5	19,6	21
Ytterøy	9,4	14,2	7,7
Åsen	14,6	14,3	17,1
Levanger U			21,4

Tabellen viser at de fleste skolene ligger innenfor lærernormen. Unntaket er de store skolene: Skogn (1.-4. trinn), Frol og Levanger u.

Grafen viser antall årsverk innrapportert i «Grunnskolens Informasjonssystem (GSI)», hvor skolene rapporterer til Utdanningsdirektoratet pr. 1. oktober hvert år.

Tiltakene som skolene har varslet ser ut til å være iverksatt. GSI viser en markant nedgang i årsverk fra skoleåret 2017-18 til 2018-19. Den største nedgangen er på undervisningspersonale og noe på assistenter. Årsverk til ledelse er stabil, men må også ses i sammenheng med at mange rektorer og avdelingsledere nå utfører oppgaver som undervisningspersonale tidligere har hatt. I samme periode har det vært en økning i både antall klasser og timetall. Antall elever har hatt denne utvikling i perioden:

År	Antall elever
2014-15	2327
2015-16	2352
2016-17	2372
2017-18	2402
2018-19	2421

2.1.4 Helse og velferd

Pr september anslås samlet sett et merforbruk ved årets slutt på 38 mill. kroner. Dette er en forverring siden 2. kvartal, da tiltak ikke har kunnet settes i gang så raskt som ønsket. I tillegg har det vært svært krevende å bygge ned tjenester og nedbemanne når krav fra samfunn og enkeltpersoner øker.

De største utfordringene er ved enkelte avdelinger i Habilitering og ved institusjonsdriften på Staup helsehus. Regnskapet for hvert ansvar viser detaljene i dette.

Oppussingen på Breidablikktunet har dratt ut i tid slik at pasienter som skulle vært flyttet dit, fortsatt er på Staup og forhindrer pasientflyten.

Hjemmetjenester

Når kapasiteten ved institusjonene i Levanger kommune ikke strekker til og Sykehuset Levanger reduserer liggetiden, medfører dette at flere trenger mer og omfattende bistand i eget hjem. Dette utfordrer Enhet hjemmetjenester på økonomi, kapasitet og kompetanse. Enheten har ikke funnet rom for å dreie mer av ressursbruken over til forebyggende tiltak.

Endringen i tjenesteproduksjon i Levanger kommune innebærer at de som har et avklart behov skal bosettes i omsorgsboliger med heldøgnsomsorg. Dette er i mange tilfeller svært krevende tjenestetilbud og bidrar til at økonomiske ressurser ikke strekker til. Enheten erfarer at ansettelsesstopp medfører økt risiko i tjenesteproduksjonen, økte variable lønnsutgifter samt økt slitasje på ansatte. Når innleien er stor kommer også kravene om økte stillinger og faste ansettelser (etter arbeidsmiljøloven). Dette medfører flere og større stillinger det ikke er økonomi til.

Tabell over utvikling i tjenesteproduksjon:

Avdeling/Uke	2018/01	2018/9	2018/14	2018/23	2018/26	2018/35	2018/39
Avdeling Eplehagen	1 483	1 529	1 515	1 585	1 820	1 782	1 470
Avdeling Sentrum	925	915	956	969	939	956	949
Avdeling Nord	933	1 080	909	849	908	763	811
Avdeling Sør	671	882	885	783	832	813	874
Avdeling Stokkbakken	796	833	849	863	893	848	820
Totalt antall timer	4 808	5 239	5 114	5 049	5 392	5 162	4 924

Tabellen viser antallet timer tjenester yt pr uke utvalgte uker. Tjenesteproduksjonen har økt fra januar til september, men tabellen viser ukens variasjoner som kommer av blant annet sykehusinnleggelser, brukere bortreist, bortfall av brukere av forskjellige grunner o.l.

Status pr avdeling i Hjemmetjenesten:

	Regnskap 30.09.2018	Regnskap 2017	Oppr. budsjett 2018	Justert budsjett 2018	Forbruk i %	Prognose 2018	Avvik, just budsj og progn	Avvik oppr. budsj og prognose
Hjemmetjenester, felles	3 606 102	5 593 847	5 339 727	3 099 427	116,35	5 099 427	-2 000 000	240 300
Eplehagen	10 845 974	16 473 295	15 154 336	13 747 936	78,89	15 247 936	-1 500 000	-93 600
Hjemmetjenester avd sentrum	19 960 349	26 026 967	26 903 646	27 929 746	71,47	27 029 746	900 000	-126 100
Hjemmetjenester avd nord	21 615 263	29 075 424	28 292 781	29 308 481	73,75	29 008 481	300 000	-715 700
Fysio- og ergoterapitjenesten	7 484 920	10 465 784	10 789 071	11 025 971	67,88	10 175 971	850 000	613 100
Psykisk helse og oppfølging/Kontakten	6 787 206	8 485 429	9 227 231	9 624 631	70,52	9 074 631	550 000	152 600
Hjemmetjenester avd sør	14 878 624	19 367 104	18 686 384	19 204 984	77,47	20 004 984	-800 000	-1 318 600
Kjøkken LBAS	2 777 209	4 123 309	3 388 048	3 624 048	76,63	3 424 048	200 000	-36 000
Kjøkken Skogn	1 587 933	2 686 055	2 460 453	2 581 853	61,50	2 081 853	500 000	378 600
Stokkbakken omsorgssenter	18 516 948	16 891 343	23 884 129	24 576 229	75,34	24 776 229	-200 000	-892 100
	108 060 528	139 188 557	144 125 806	144 723 306	74,67	145 923 306	-1 200 000	-1 797 500

Samlet anslås et merforbruk på 1,2 mill. kroner, forutsatt at alle tiltak får ønsket effekt.

- **Hjemmetjenester felles:** Rammekuttet vedtatt i sak 40/18, 2,2 mill. kroner ligger her. Noe er hentet inn, men enheten har økte lisenskostnader, slik at prognosen er 2 mill. kroner i merforbruk.
- **Eplehagen:** avdelingen er utfordret på tjenesteyting til flere unge mennesker med omfattende behov som er blitt utskrevet fra psykiatriske avdelinger, barnevernsinstitusjoner og fra private omsorgsbedrifter. Dette har medført behov for flere ansatte. Kommunen har kjøpt en egen bolig som egner seg som dagtilbud til slike pasienter. Mulig merforbruk på 1,5 mill. kroner ved årsslutt.
- **Hjemmetjenesten avd. sentrum:** Avdelingen er i stor grad knyttet til tjenesteproduksjon ved Levanger Bo og aktivitetssenter og de nærliggende byggene. Avdelingen har i perioder store og krevende oppgaver, men det er grunn til å tro at avdelingen greier seg innenfor rammene og kanskje kan levere en pluss. Dette forutsetter at vaktlengder kan kuttes ned der dette er mulig og holde vakanser der dette er forsvarlig, samt lage plan for rekruttering av kritisk kompetanse i vakante stillinger.
- **Hjemmetjenesten avd. nord:** Avdeling Nord har et stort nedslagsfelt, og har igjennom flere år hatt økt tjenesteproduksjon, men har gjennom sommeren hatt en liten nedgang i aktivitet. Avdelingens struktur i forhold til organisering av arbeid er godt utviklet. Pr september ser det ut som at avdelingen får et mindreforbruk ved årets slutt, forutsatt at vaktlengder kan kuttes og at det ikke er nødvendig med innleie i vakante stillinger. Stor usikkerhet rundt prognosen.
- **Ergo/fysioterapi for voksne:** avdelingen anslår et mindreforbruk. Avdelingen har ikke greid å dreie mer av ressursene over til tidlig intervensjon og hverdags-rehabilitering som har vært ønsket.

- **Psykisk helse/oppfølgingstjenesten:** Avdelingen opplever økt omfang av problemstillinger knyttet til oppfølging av personer innenfor rus og psykiatri. I tillegg er det mange innbyggere og pårørende som henvender seg med spørsmål knyttet til dette. Det har periodevis vært vanskelig å holde god oversikt over omfang innenfor rusfeltet da en ser trender der brukere forflytter seg mellom kommunegrensene hyppigere. 100%-stilling står vakant som en del av den totale innsparingen og avdelingen kan derfor bidra med et positivt resultat.
- **Hjemmetjenesten avd. sør:** Økte krav til tjenesteproduksjon, blant annet med 2 nye årsverk knyttet til enkeltbruker etter at budsjett 2018 ble vedtatt. Dette gjør at avdelingen kan få et merforbruk på mellom 0,5 og 0,8 mill. kroner. Vaktlengder kuttes ned der dette er mulig. Stillinger holdes vakant så lenge dette er forsvarlig. Det er behov for kompetanseheving slik at avdelingen kan håndtere flere sykepleieroppgaver på en forsvarlig måte.
- **Kjøkkentjenestene:** vil med stor sannsynlighet levere et regnskap i mindreforbruk ved årets slutt. Avdelingene har vært underbemannet store deler av året.
- **Stokkbakken:** Anslått merforbruk ved årets slutt på 0,2 mill. kroner gitt at stillinger kan holdes vakant ut året.

Habilitering

Boligbasene opplever at enkeltbrukere har blitt så krevende at brukere ikke kan delta på dagaktiviteter og dermed må ha mer bemanning i heimen. Dette har medført en årsverksvekst og økt innleie av ekstravakter. Åsvegen 5 er det fortsatt ikke funnet rom for å fullfinansiere. I tillegg har enheten så langt i år måttet dekke store utgifter på vedtak som er fattet av Fylkesnemda for barnevern og sosiale saker, på unge voksne (over 18 år).

Utvikling i tjenester ved avlastningsbolig:

År	Ettermiddagsavlastning	Døgnavlastning	Tilsyn-timer
2016	459	1 639	950
2017	402	2 064	1 480
2018	550	2 090	1 310

Utgifter til støttekontakter og omsorgslønn viser også merforbruk. Tabellen viser utviklingen av støttekontakttjenester de tre siste årene:

Pr dato:	Antall brukere	Timer pr. uke
01.01.2016	122	345
01.01.2017	129	398
01.01.2018	145	466
13.07.2018	140	444

Økt bruk av støttekontakttjenester er en ønsket utvikling, dette er tiltak som faller inn tjenester som er forbyggende og helsefremmende.

Status pr avdeling i Habilitering:

	Regnskap 30.09.2018	Regnskap 2017	Oppr. budsjett 2018	Justert budsjett 2018	Forbruk i %	Prognose 2018	Avvik, just budsj og progn	Avvik oppr. budsj og prognose
Habilitering, felles	1 165 816	1 965 120	1 405 892	413 392	282,01	1 913 392	-1 500 000	-507 500
HOT inkl trygghetsalarm/omsorgslønn	10 152 462	9 773 557	9 670 444	9 945 344	102,08	13 345 344	-3 400 000	-3 674 900
Koordinerende enhet	-268 050	1 019 976	1 417 753	1 464 753	-18,30	714 753	750 000	703 000
Arbeid og aktivisering, inkl Dagsverket	8 509 105	11 732 177	12 546 002	12 938 902	65,76	11 938 902	1 000 000	607 100
Dagtilbud eldre LBAS/Skogn/Åsen	299 932	455 780	419 051	445 151	67,38	445 151	0	-26 100
Nordsivegen	13 851 572	10 673 071	10 741 760	11 147 560	124,26	18 647 560	-7 500 000	-7 905 800
Marknadsvegen	8 887 912	9 226 627	6 836 145	7 170 245	123,96	12 170 245	-5 000 000	-5 334 100
Avlastningen	10 033 060	12 929 272	6 584 176	8 006 876	125,31	12 506 876	-4 500 000	-5 922 700
Okkenhaugvegen	9 326 092	12 659 982	11 544 396	11 050 396	84,40	12 250 396	-1 200 000	-706 000
Åsvegen 5	6 328 903	9 501 585	2 904 266	5 503 066	115,01	8 603 066	-3 100 000	-5 698 800
Frisklivssentral	1 166 645	1 874 914	2 166 101	2 227 101	52,38	1 927 101	300 000	239 000
Merkantile, helse	3 023 233	4 245 986	4 165 014	4 344 614	69,59	4 344 614	0	-179 600
	72 476 682	86 058 047	70 401 000	74 657 400	97,08	98 807 400	-24 150 000	-28 406 400

Samlet anslås et merforbruk ved årets slutt på 24 mill. kroner.

Dette er en forverring siden forrige kvartal, men tiltak som ble skissert kunne ikke settes i gang:

Tiltak skissert 2. kvartal:	Tiltak spesifisert	Effekt	Status
Avvikle omsorgsboliger og flytte beboere.	Lønnsutgifter 2 mnd/3mnd/	1,3/2,0 mill.	Ikke effektuert pga manglende boliger.
Avlastning: Redusere nattevakt i bolig/nattevakt heim. Tilsvarende 3 årsverk	Lønnsutgifter 3 mnd	Kr. 450 000	Igangsatt.
Flytte beboer med ekstra store tjenester	Lønnsutgifter 3mnd	Kr. 50 000	Ikke iverksatt pga manglende bolig.
Ny prognose ressurskrevende tjenester		Kr. 500 000	Prognose usikker

Forklaring til avvikene

- **Habilitering felles:** i hovedsak skyldes avviket at innsparingskravet på 1,1 mill. knyttet til sak 40/18, ikke er mulig å finne rom for.
- **HOT:** Store utgifter som ikke var kjent ved budsjetteringstidspunktet, som barnevernsplassering av Bufetat (2,2 mill.) og fosterheimsutgifter (0,8 mill.). I tillegg merforbruk vedrørende støttekontakt og omsorgslønn. Til sammen ca 3,4 mill. kroner.
- **Koordinerende enhet:** Vakant stilling gir mindreforbruk på ca 0,75 mill. kroner.
- **Arbeid og Aktivisering og Dagtilbud eldre:** mindreforbruk på ca 1 mill. kroner som i hovedsak skyldes opphør av kjøp av private tjenester og merinntekt på sykelønnsrefusjoner og salg.
- **Nordsivegen:** Behovet for økte tjenester skyldes flere tjenestemottakere i basen, samt en gruppe som eldes og har større behov for tjenester i hjemmet. Brukere er for syke til å være på dagtilbud. I tillegg har tjenestene som ytes utenfor basene økt. Det er opprettet et tiltak med heldøgns tjeneste for enkeltbruker i pasientens hjem, tilsvarende ca. 3 årsverk, som ikke var kjent ved budsjetteringstidspunktet. Ny turnus igangsatt medio november, 1,6 årsverk i reduksjon. Ikke stor effekt i 2018, men forbedrer forhåpentligvis prognosen.
- **Marknadsvegen:** Samme utfordringer som Nordsivegen. Merforbruket skyldes ekstra innleie pga spesielle utfordringer ved enkeltbrukere, også på natt.

- **Avlastningsbolig og Okkenhaugvegen:** Stor økning i etableringen av avlastning, både på dag og døgn. 2 ekstra nattevakter i privat heim samt tilsyn. I tillegg har enkeltbrukere blitt mer krevende fordi alder og redusert funksjon øker hjelpebehovet.
- **Åsvegen 5:** Ikke budsjettet ved årsstart, utgjør ca 6,7 mill. kroner. Fikk i andre kvartal tilført 2,35 mill. kroner fra hjemmetjenesten (knyttet til merinntekt ressurskrevende tjenester). Avdelingen har streng budsjett disiplin og anslår et merforbruk på 3,1 mill. kroner.
- **Frisklivsentralen:** Forventes et mindreforbruk på ca 300.000,-.
- **Merkantil Helse:** Forventer balanse.

Institusjonstjenesten

Det har gjennom hele året vært arbeidet med å forberede reduksjoner i bemanningsplaner ved å bygge ned kapasitet og bemanning etter hvert som senger blir stående ledige. Utfordringene ligger i at pasienter ikke blir bedre i stand til å flytte hjem som følge av kommunale vedtak.

Institusjonen på Staup helsehus har for høy aktivitet i forhold til budsjett og i løpet av førjulsvinteren ser enheten seg nødt til å redusere antall liggedøgn på Staup ytterligere. Helsehuset skal kun brukes til demente med utfordrende atferd og plasser for korttidsbehandling før overføring til hjemmet. Dette medfører en nedbemanning som betyr overtallighet i f.h.t. dagens bemanning, og disse får tilbud om overflytting til de nyåpnede plassene ved Breidablikktunet.

Staup helsehus har mange pasienter med behov for høyt kvalifisert helsepersonell samt at avdelingen har hatt urolige, voldelige demente pasienter. Det er store utfordringer med å dekke opp turnuser med kvalifisert helsepersonell, særlig ved natt og helg. Selv om de ansatte har prøvd å dekke opp for korttids- og langtidsfraværet i avdelingene har enheten likevel hatt et stort behov for innleie av vikarer. Arbeidet med å se på organisering av enheten for å få dekket opp turnuser har stått i fokus i hele år.

Breidablikktunet Omsorg har i 2018 vært gjennom en omfattende byggeprosess som har vært en utfordring for pasienter og ansatte. Ombyggingen fra sykehjem til omsorgsboliger skulle vært ferdig for ca et år siden, men er fortsatt ikke slutført. Dette påvirker pasientflyten ved Staup helsehus og dermed også muligheten for å ta imot utskrivingsklare pasienter fra sykehuset. Nå forventes innflytting i løpet av januar 2019 og da vil avdelingen bemannes med ansatte på Breidablikktunet samt med overtallige fra Staup helsehus. Dette gjelder spesielt sykepleiere. I tillegg forsøkes det å få etablert et ressursteam på toppen som kan «flyte» mellom arbeidsplassene og dekke inn behovene for ekstrahjelp og vikarer.

Nattpatroljen som dekker behovene for tilsyn og akutte hendelser på natt over hele kommunen er en sårbar tjeneste hvor få ansatte jobber mye alene på natt, ofte med oppgaver som er krevende i f.h.t. ulike pasientgrupper (syke eldre, rus- og psykiatri) som kan oppleves utrygt. Her er det en målsetting å styrke nattpatroljen gjennom å hente inn ressurser ved å redusere antallet nattevakter og gå over til periodisk tilsyn der dette er forsvarlig.

Utviklingen vedrørende betalte liggedøgn på sykehuset viser at kommunen har betalt for færre døgn pr september i 2018 sammenlignet med samme periode i 2017.

	2017			2018			Endring i kostn. 2017-2018
	antall døgn	ant. pers	kostnader	antall døgn	ant. pers	kostnader	
Januar	116	19	536 152	95	20	450 965	-85 187
Februar	110	12	508 420	83	15	394 001	-114 419
Mars	104	10	480 688	71	14	337 037	-143 651
April	113	11	522 286	57	9	270 579	-251 707
Mai	169	16	781 118	96	13	455 712	-325 406
Juni	113	11	522 286	127	19	602 869	80 583
Juli	97	13	448 334	19	5	90 193	-358 141
August	33	8	152 526	20	7	94 940	-57 586
September	0	0	0	66	10	313 302	313 302
SUM	855	100	3 951 810	634	112	3 009 598	-942 212

Pris pr døgn i 2017, kr 4.622,-. Pris pr døgn i 2018, kr 4.747,-.

Status pr avdeling i Institusjoner:

	Regnskap 30.09.2018	Regnskap 2017	Oppr. budsjett 2018	Justert budsjett 2018	Forbruk i %	Prognose 2018	Avvik, just budsj og progn	Avvik oppr. budsj og prognose
Nattpatruljen	4 282 926	5 744 773	5 263 194	5 481 694	78,13	5 781 694	-300 000	-518 500
Institusjoner, felles	3 663 637	6 371 077	1 627 487	3 065 552	119,51	6 065 552	-3 000 000	-4 438 065
Legetjenesten	17 090 641	20 706 298	20 535 547	21 797 327	78,41	22 897 327	-1 100 000	-2 361 780
Breidablikktunet Omsorg	22 667 054	26 262 443	32 707 918	31 693 627	71,52	31 693 627	0	1 014 291
Ytterøy Helsetun	7 237 052	8 680 908	10 818 356	10 271 677	70,46	10 271 677	0	546 679
Staup helsehus	44 693 438	49 051 174	42 022 692	49 525 264	90,24	57 525 264	-8 000 000	-15 502 572
	99 634 748	116 816 673	112 975 194	121 835 141	81,78	134 235 141	-12 400 000	-21 259 947

Det anslås samlet et merforbruk på i overkant av 12 mill. kroner.

Forklaring til avvikene

- **Nattpatruljen:** Nattpatruljen ble flyttet til enhet institusjon i juni. Avdelingen har hatt store utfordringer med å dekke opp sykepleierkompetanse på enkelte deler av turnusen.
- **Institusjoner felles:** I all hovedsak er det utgifter vedr utskrivingsklare pasienter som er årsak til avviket.
- **Legetjenesten:** Merforbruk skyldes driftstilskudd fastleger og finansiering av Innherred Interkommunale legevakt.
- **Breidablikktunet omsorg:** Forventer balanse.
- **Ytterøy helsetun:** Forventer balanse.
- **Staup helsehus:** Ombyggingen ved Breidablikktunet Omsorg fra sykehjem til omsorgsboliger har en negativ økonomisk effekt på Staup Helsehus. Pasienter som trenger langtids plass og som ikke kan bo hjemme lenger, har i lengre perioder bodd på Staup helsehus i påvente av omsorgsbolig. Dette har ført til at en i perioder ikke har kunnet ta imot flere pasienter fra sykehuset. I tillegg har avdelingen hatt mange pasienter med behov for høyt kvalifisert helsepersonell samt at avdelingen har hatt urolige, voldelige demente pasienter. Dette har over tid ført til høyere sykefravær samt at det også har vært utfordringer med å skaffe kvalifisert helsepersonell. Avdelingen er godt i gang med å redusere antall liggedøgn/senger ytterligere, for å komme ned mot fastsatt budsjetttramme.

NAV

Enhetens regnskap er ihht budsjett pr 3. kvartal. Kostnader vedrørende økonomisk sosialhjelp er høyere enn budsjettet, men på grunn av mindre forbruk ved kvalifiseringsprogrammet, innsparinger på personal og merinntekter, ser det ut som at enheten er i balanse ved årsslutt.

2.1.5 Samfunnsutvikling

Bygg og eiendom har over tid hatt utfordringer med den økonomiske rammen enheten har. En stor andel av kostnadene er nødvendige driftskostnader, som renhold, vaktmestertjenester, strøm og kommunale avgifter. I forhold til prognose etter 2. kvartal er tallene bedret. Det forventes et negativt avvik på anslagsvis 1,0 mill kroner i 2018. Det er iverksatt tiltak som f.eks. å redusere antall årsverk innen vaktmestertjenesten og redusert vedlikehold. Dette merkes for brukerne men det søkes på beste måte å få levert nødvendige tjenester.

Drift og anlegg regner med at med høy aktivitet samt god utnyttelse av maskinparken resten av året, så vil enheten bidra positivt pr. 31.12.18.

Landbruk styrer i 2018 mot et lite mindreforbruk i forhold til budsjettet nivå. Utfordringen for enheten er viltfondet. Her skal fellingsavgifter fra elg finansiere ettersøk av påkjørte elg og rådyr på veg og bane. Kostnadene her har steget sterkt, det er en lang og utsatt E-6 og jernbane gjennom kommunen. Fellingsavgiftene er nå justert opp mot maksimum for å håndtere dette, men pr. 3. kvartal er fondet tømt, og midler vil ikke komme inn før på nyåret. Saken vil bli diskutert med Fylkesmannen, men kommunen må for 2018 anvende landbruksenhetens ordinære midler til ettersøk. Omfanget er vanskelig å anslå.

Arealforvaltning består av 3 ulike områder med egne budsjetter, Plansaksbehandling, Eiendomsskatt og Byggesak. Plansaksbehandling og Eiendomsskatt vil med stor sannsynlighet levere positive regnskapsavvik i 2018 i størrelsesorden 0,5 – 1,0 mill. kroner. Deler av dette er knyttet til selvkostdelen av plansaksbehandling og må avsettes til fond. Byggesak er budsjettet med et betydelig større fondsbruk enn gjenstående fond etter oppløsningen av Innherred samkommune gir mulighet til. Det er stor sannsynlighet for et merforbruk innen dette området på anslagsvis 0,5 – 1,0 mill. kroner. Samlet er det håp om at enheten vil balansere økonomisk ved utgangen av året.

Innvandretjenesten forventer høyere inntekter på bakgrunn av anmodning om økt bosetting. Det forventes et positivt avvik anslått til 1,5 mill. kroner. Innvandretjenesten er i gang med å tilpasse drift av Leira mottak etter at avdeling for enslige mindreårige er besluttet avviklet fra oktober i år.

Kultur forventes å levere et regnskap i samsvar med vedtatt budsjett. Drift av kino i kommunal regi avvikles i henhold til politiske vedtak.

Kommunalteknikk har til dels stor variasjon i det økonomiske bildet innad i enheten. Størst utfordring er det å overholde tildelt budsjetttramme innen området kommunale veier. Siste vinter resulterte i høye kostnader for brøyting og strøing som har vist seg vanskelig å hente inn gjennom sommeren og tidlighøsten. Området vil også få en uforutsett kostnad på rundt 0,5 mill. kroner i samband med sikring av veg på Ytterøy etter ras. Det forventes ingen store avvik på øvrige områder foruten Rinnleiret, som leies ut i forbindelse med NATO-øvelsen Trident Juncture 2018. Øvelsen medfører til at standarden på anleggene på Rinnleiret heves

betraktelig. Selv om det i 2018 anvendes betydelige midler til utbedring av Rinnleiret, vil området sannsynligvis levere et positivt avvik på 0,5 – 1,0 mill. kroner i 2018. Samlet forventes et negativt avvik på enheten på om lag 0,5 mill. kroner.

2.2 Endringer i avvik fra 2. til 3. kvartal

	Regnskapsskjema 1B - drift	Avvik fra just. budsj 3. kvartal	Avvik fra just. budsj 2. kvartal	Endring i avvik	Kommentar
100	POLITISKE ORGANER	0	-	0	
110	RÅDMANNEN M/ STAB	0	-	0	
130	FELLESOMRÅDER	11 000 000	-	11 000 000	Lavere pensjonskostnader
134	KIRKER M.V.	0	-	0	
150	SERVICE- OG DIGITALISERINGSSENTER	0	-	0	
	Sum fellesområder	11 000 000	-	11 000 000	
137	BARNEHAGE FELLES	-2 000 000	-1 000 000	-1 000 000	Økt kompensasjon til barnehagene for redusert foreldrebetaling
138	SKOLE FELLES	-2 400 000	-2 500 000	100 000	Forventer litt lavere utgifter til spesialundervisning
220	KOMMUNALE BARNEHAGER	-1 800 000	-2 200 000	400 000	Fikk økt ramme med kr 400.000 i K-sak 55/18
230	HALSAN BS	-700 000	-700 000	0	
235	NESHEIM BS	-350 000	-	-350 000	Sikrere anslag enn ved 2. kvartal
240	SKOGN BU	-1 000 000	-1 000 000	0	
250	EKNE BS	-750 000	-800 000	50 000	Reduksjon i stillinger
260	ÅSEN BU	-400 000	-	-400 000	Sikrere anslag enn ved 2. kvartal
270	YTTERØY BU	-100 000	-	-100 000	Endring i ressursfordelingsmodell og noe ekstra innkjøp av inventar nybygg
280	FROL BS	-600 000	-900 000	300 000	Sikrere anslag enn ved 2. kvartal og stram økonomistyring
285	LEVANGER U	0	-300 000	300 000	Sikrere anslag enn ved 2. kvartal og stram økonomistyring
310	BARN OG FAMILIE	-3 500 000	-3 000 000	-500 000	Flere plasseringer
	Sum oppvekst og utdanning	-13 600 000	-12 400 000	-1 200 000	
133	NAV KOMMUNE	0	-	0	
340	HJEMMETJENESTER	-1 200 000	-	-1 200 000	Økt trykk på hjemmetjenester knyttet til enkeltbrukere.
343	HABILITERING	-24 150 000	-22 900 000	-1 250 000	Tiltak kunne ikke settes i gang.
346	INSTITUSJON	-12 400 000	-11 580 000	-820 000	Driftstilskudd leger, merforbruk Innherred interkom.legevakt
	Sum helse og velferd	-37 750 000	-34 480 000	-3 270 000	
160	INNVANDRERTJENESTEN	1 500 000	1 500 000	0	
400	LANDBRUK	100 000	-	100 000	Lavere driftskostnader, større inntekter
500	KULTUR	0	-	0	
610	AREALFORVALTNING	0	-	0	
630	DRIFT-ANLEGG	500 000	-	500 000	Høyere inntekter enn antatt
640	BYGG OG EIENDOM	-1 000 000	-4 000 000	3 000 000	Iverksatte tiltak renhold, vaktmestertjeneste, vedlikehold og høyere inntekter
660	KOMMUNALTEKNIKK	-500 000	-	-500 000	Usikkerhet på vei - ras Ytterøy
692	FORSIKRINGSSAKER	0	-	0	
	Sum samfunnsutvikling	600 000	-2 500 000	3 100 000	
120	IKT, KEMNER, INNKJØP OG JUS	-2 000 000	-600 000	-1 400 000	Lisenskostnader, høyere kostnader splitting Innherred samkommune
680	BRANN OG FEIERVESEN	-2 000 000	-1 800 000	-200 000	Nødnnett og alarmsentral - beredskap
698	§27-samarbeid Verdal (Regnskap, innfor	750 000		750 000	Lavere lønnskostnader regnskap og høyere inntekter salg av tjenester
699	KOMMUNENS ANDEL TIL ISK	0		0	
800	SKATTER OG RAMMETILSKUDD	0		0	
810	AVSKRIVNINGER	0		0	
850	FINANSTRANSAKSJONER	0		0	
	TOTALT	-43 000 000	-51 780 000	8 780 000	

2.3 Budsjettjusteringer

Rådmannen har beskrevet under pkt. 2.1.1. at det forventes høyere rammetilskudd (skjønnsmidler) og skatteinngang enn budsjettet. Skjønnsmidlene er mottatt på bakgrunn av kommunens situasjon på enkeltområder eller spesielle prosjekter, og rådmannen anser det som naturlig at midlene tilføres disse områdene. Det foreslås at skjønnsmidlene fordels slik:

- kr. 325.000,- Digihjelpen (digitalisering) tilføres Service og digitaliseringscenteret
- kr. 900.000,- Bylab (samarbeidsprosjekt mellom Verdal, Steinkjer og Levanger) tilføres Rådmannen m/stab
- kr. 650.000,- Minoritetsspråklige elever (basert på antall språk) tilføres Frol barneskole
- kr. 1.670.000,- Ressurskrevende tjenester tilføres Habilitering

Samtidig økes anslaget for rammetilskudd med kr. 3.545.000,-.

I revisjonsrapporten etter sist avlagte årsregnskap ble det påpekt at kommunen ikke anordner variabel lønn til riktig regnskapsår. Dette har sin opprinnelse tilbake til 2015, hvor kommunen i samråd med revisor, besluttet å gå bort fra en 13. lønnskjøring, og heller la variabel lønn for siste periode i det ene året, belaste neste års regnskap. Så lenge man følger det samme prinsippet år etter år, vil denne skjevheten kun gi en marginal feil på regnskapene. Denne praksisen er imidlertid ikke i tråd med anordningsprinsippet, og både prinsipielle og styringsmessige hensyn kan tale for at praksisen bør opphøre. Rådmannen vil derfor legge til grunn at kommunen fra 2018 henfører variabel lønn til det regnskapsåret hvor den er opptjent. Variabel lønn som er opptjent i 2017, men som er belastet i januar og delvis februar 2018, utgjør kr. 17.600.000,- og foreslås finansiert ved dekning fra disposisjonsfondet. Dette med bakgrunn i at den ekstra belastningen skriver seg fra tidligere regnskapsår, samtidig som at disposisjonsfondet tilbake i 2015 ble tilført midler da regnskapsresultatet ble bedre enn normalt som følge av at man da gikk bort fra 13. lønnskjøring. Ved å finansiere årets prinsippendring fra disposisjonsfondet, vil endringen kun få virkning på netto driftsresultat, men ikke bidra til noe mer- eller mindreforbruk. Korrigeringen innrettes også slik at målingen av ressursbruk og sammenlignbarhet med tidligere år forstyrres minst mulig. Lønn opptjent i desember 2018, som etter tidligere praksis ville blitt regnskapsført neste år, blir etter den nye praksisen nå anordnet til 2018. Denne justeringen gjør også at revisors merknad om etterlevelse av anordningsprinsippet bringes i orden.

Rådmannen foreslår å justere opp netto renteutgifter med 1,0 mill. kroner, inndekning foreslås tatt gjennom økt skatteinngang.

Videre foreslås en tilleggsbevilgning på 1,9 millioner kroner til Innherred Brann og Redning, til dekning av utgifter til nødnett og alarmsentral. Bevilgningen foreslås finansiert gjennom at kommunens pensjonskostnader blir lavere enn budsjettet. Fellesområdet inntektsside foreslås økt med tilsvarende beløp.

Avsetningen til årets lønnsoppgjør økes med 1,0 mill. kroner. Bevilgningen foreslås finansiert gjennom at kommunens pensjonskostnader blir lavere enn budsjettet. Fellesområdet inntektsside foreslås økt med tilsvarende beløp.

Kommunestyret behandlet i møte 17. oktober sak 61/18 en justering av inneværende års investeringsbudsjett. En mindre justering anses nødvendig nå også. Dette gjelder tilbakeføring av midler etter avvikling av Høgberget Barnehage AS. Endelig beløp er ennå ikke fastsatt da skatteoppgjør for 2018 ikke er ferdigbehandlet. Kommunen har mottatt kr. 470.000,- som foreslås avsatt til ubundet investeringsfond. Eventuell merinntekt etter avsluttet skatteoppgjør foreslås også avsatt til ubundet investeringsfond.

Det foreslås også endringer i investeringsbudsjettet knyttet til funksjonsbruk, dette innebærer ingen endringer størrelsen på budsjettet, men kun en teknisk tilpasning av budsjettet slik at budsjett og regnskap stemmer overens med tanke på kontering. Oversikt over endringer er vedlagt saken.

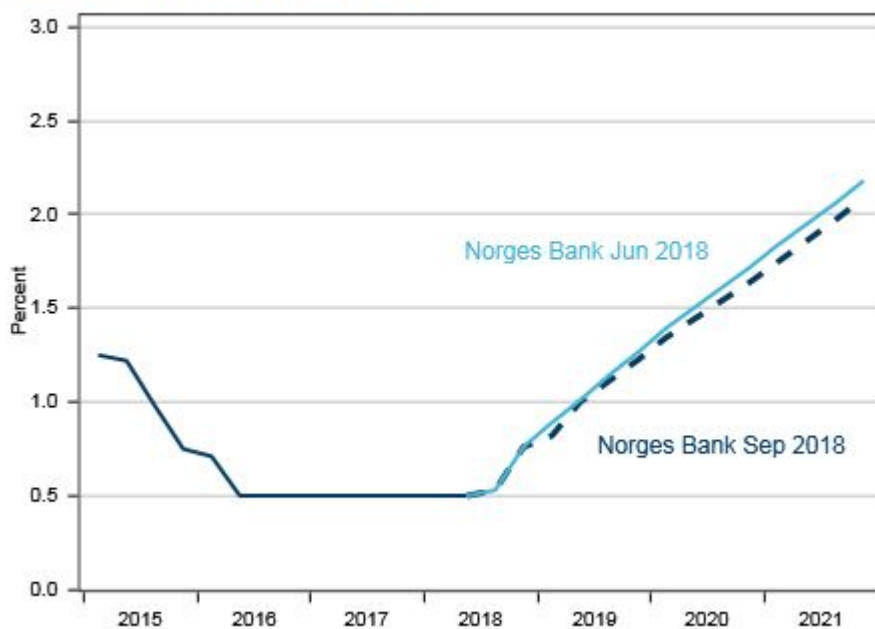
2.4 Investeringer

Budsjettet for investeringstiltak ble justert av Kommunestyret i sak 61/18 på bakgrunn av endringer i fremdriftsplaner og behov. Det forventes at tiltakene nå følger planlagt fremdriftsplan. Eventuelle budsjetterte tiltak som ikke blir avsluttet som planlagt i 2018 vil måtte rebudsjetteres i 2019.

2.5 Finans

Norges Bank hevet styringsrenten med 0,25 prosentpoeng ved styremøtet i september. Dette var den første økningen i styringsrenten siden 2011 og den var spådd å komme av «alle» analytikere. Likevel overrasket Sentralbanken ved å senke rentebanen noe (knappe 10 rentepunkter), mens analytikerne ventet et lite løft i denne. Rentebanen til Norges Bank indikerer nå 2 rentehevinger hvert år i perioden 2019-2021.

Expectations for the policy rate

Source: Macrobond

Også i USA hevet sentralbanken styringsrenten med 0,25 prosentpoeng i september, noe som var ventet av markedsaktørene. Dette er den 3. renteøkningen i år og det forventes å komme en fjerde heving på møtet i desember. Neste år forventes det ytterligere 3 rentehevinger.

I Europa har ECB (Den europeiske sentralbanken) tidligere varslet at ordningen med kvantitative lettelsler (kjøp av obligasjoner) trappes ned fra kommende årsskifte. Derfra til å heve renten er også en lang vei - og det forventes at ECB tidligst kommer med en renteheving i september neste år. Det antas at det blir vanskelig for Norges Bank å heve så mye som rentebanen tilsier dersom ECB ikke hever før i september neste år.

Fullstendig rapport for Levanger kommune følger som vedlegg til saken.

3. SYKEFRAVÆR OG PENSJON

Enhet/område	3. kvartal 2016	3. kvartal 2017	1. kvartal 2018			2. kvartal 2018			3. kvartal 2018		
	Totalt	Totalt	Totalt	1-16 dager	>=17 dager	Totalt	1-16 dager	>=17 dager	Totalt	1-16 dager	>=17 dager
110 Rådmannen m/fellestjenester	1,4 %	2,0 %	2,1 %	0,5 %	1,5 %	3,4 %	2,1 %	1,3 %	5,1 %	0,8 %	4,2 %
150 Service- og digitaliseringssenter			9,2 %	4,6 %	4,5 %	4,7 %	2,5 %	2,2 %	2,0 %	1,3 %	0,7 %
Oppvekst og utdanning	3,9 %	3,8 %	8,6 %	2,7 %	5,9 %	8,2 %	1,5 %	6,6 %	4,2 %	0,8 %	3,4 %
220 Kommunale barnehager	5,2 %	3,8 %	8,5 %	2,8 %	5,7 %	12,3 %	2,7 %	9,6 %	6,7 %	1,1 %	5,6 %
230 Halsan skole	5,2 %	2,0 %	12,0 %	3,3 %	8,7 %	12,3 %	1,4 %	10,9 %	2,7 %	1,1 %	1,6 %
235 Nesheim skole	3,5 %	4,0 %	5,2 %	2,3 %	2,9 %	6,1 %	11,3 %	4,8 %	5,3 %	0,7 %	4,6 %
240 Skogn skole	3,7 %	3,5 %	11,2 %	2,0 %	9,2 %	9,9 %	1,3 %	8,6 %	3,1 %	0,7 %	2,5 %
250 Ekne skole	0,5 %	3,0 %	9,3 %	1,8 %	7,4 %	6,8 %	1,5 %	5,3 %	2,3 %	0,3 %	2,0 %
260 Åsen skole	2,9 %	2,1 %	6,4 %	1,4 %	5,0 %	2,1 %	0,1 %	2,0 %	1,8 %	0,9 %	0,9 %
270 Ytterøy skole	0,2 %	0,9 %	3,3 %	3,3 %	0,0 %	0,7 %	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
280 Frol skole	4,5 %	4,1 %	10,5 %	3,5 %	7,0 %	6,1 %	1,5 %	4,6 %	3,9 %	0,9 %	3,0 %
290 Levanger ungdomsskole	2,6 %	1,7 %	6,9 %	3,0 %	3,9 %	5,2 %	0,8 %	4,4 %	1,9 %	0,3 %	1,6 %
310 Barn og familie	3,7 %	3,1 %	7,8 %	2,5 %	5,3 %	8,4 %	1,5 %	6,9 %	5,0 %	0,5 %	4,4 %
Helse og velferd	7,1 %	7,7 %	11,6 %	3,6 %	8,0 %	9,4 %	2,5 %	6,9 %	7,0 %	2,1 %	4,9 %
340 Hjemmetjenester	7,1 %	6,8 %	12,0 %	3,5 %	8,5 %	10,1 %	2,7 %	7,3 %	7,3 %	2,1 %	5,2 %
343 Rehabilitering	6,6 %	9,1 %	10,4 %	4,6 %	5,8 %	8,0 %	2,4 %	5,5 %	7,4 %	2,0 %	5,4 %
346 Institusjon	7,7 %	8,3 %	12,5 %	3,2 %	9,4 %	10,1 %	2,4 %	7,7 %	6,6 %	2,5 %	4,2 %
133 NAV	7,0 %	4,3 %	4,9 %	1,0 %	4,0 %	3,9 %	0,3 %	3,6 %	3,6 %	2,2 %	1,4 %
Samfunnsutvikling	7,3 %	5,9 %	7,3 %	2,7 %	4,6 %	7,1 %	1,4 %	5,7 %	5,6 %	2,1 %	3,5 %
160 Innvandretenesten	5,4 %	4,4 %	8,1 %	3,8 %	4,3 %	6,5 %	1,6 %	4,9 %	4,0 %	1,4 %	2,7 %
400 Landbruk			0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
500 Kultur	10,3 %	2,0 %	5,6 %	2,2 %	3,4 %	6,4 %	1,5 %	4,9 %	8,2 %	2,8 %	5,4 %
610 Arealforvaltning			3,2 %	2,8 %	0,4 %	2,7 %	0,9 %	1,7 %	3,1 %	0,0 %	3,1 %
630 Drift og anlegg	5,4 %	4,3 %	1,0 %	1,0 %	0,0 %	4,1 %	0,5 %	3,5 %	2,3 %	1,7 %	0,6 %
640 Bygg og eiendom	9,8 %	9,9 %	11,6 %	2,4 %	9,2 %	10,5 %	2,0 %	8,5 %	8,5 %	3,4 %	5,1 %
660 Kommunalteknikk	1,5 %	2,9 %	3,5 %	3,5 %	0,0 %	6,3 %	0,1 %	6,2 %	3,7 %	0,7 %	3,0 %
Innherred kommunesamarbeid			4,5 %	4,5 %	0,0 %	6,0 %	1,3 %	4,6 %	3,5 %	1,1 %	2,4 %
121 IKT			5,5 %	5,5 %	0,0 %	8,3 %	2,2 %	6,2 %	6,3 %	1,4 %	5,0 %
122 Kemner			4,9 %	4,9 %	0,0 %	5,6 %	0,6 %	5,0 %	1,3 %	1,3 %	0,0 %
123 Innkjøp/jus			0,8 %	0,8 %	0,0 %	0,8 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Totalt:	5,7 %	5,6 %	9,5 %	3,1 %	6,4 %	8,4 %	2,0 %	6,4 %	5,6 %	1,5 %	4,0 %

Sykefravær for Levanger kommune for 3. kvartal 2018 kan ikke direkte sammenlignes med 3. kvartal 2016 og 3. kvartal 2017. Dette skyldes at alle tall for 2018 inneholder ansatte overført fra Innherred samkommune.

Samlet ligger sykefraværet i 3. kvartal lavere enn årets 2 første kvartaler, dette er som forventet og synes å ha sammenheng med ferieavvikling og normalt lavere fravær gjennom sommermånedene. Sammenlignet med 2. kvartal i 2016 og 2017 er fraværet tilnærmet uendret.

Oppvekst og utdanning

Sykefraværet i oppvekstsektoren har et snitt på 0,8 % på korttidsfravær og 3,4 % på fravær over 17 dager. Dette er samlet sett et fravær noe høyere enn de to foregående årene, men det svinger mye fra enhet til enhet, og innad i enhetene gjennom året. Ytterøy barne- og ungdomsskole har eksempelvis 0 i både korttidsfravær og fravær over 17 dager, mens enhet kommunale barnehager og Nesheim barneskole har hhv. 5,6 % og 4,6 % i langtidsfravær. Dette skyldes forhold knyttet til enkeltpersoner og kronisk sykdom, og følges opp gjennom IA-systemet. Forholdene er kjente og avklarte, og ut over dette er det ingen indikasjoner gitt i fraværsmeldingene som tilsier at fraværet skyldes forhold ved arbeidsplassen.

Helse og velferd

Totalfraværet for helse og velferd har gått ned i løpet av årets 3 første måneder, men ligger på samme nivå som de to foregående årene.

Gjennom året har det vært en endring i fraværets sammensetning, der i 3 kvartal har gitt en andel korttidsfravær i forhold til langtidsfravær. Flere enkelt avdelinger har slitt med tidvis høyt fravær.

Alle avdelinger jobber nå godt med HMS planen, og stabiliteten som nærværende avdelingsledere medfører, viser at dette innvirker på sykefraværet.

En periodisk rapport som deler året i fire vil naturligvis vise svingninger. Vi ser ofte at en situasjon med kronisk eller langvarig sykdom slår ut på statistikken. Alle enheter arbeider imidlertid kontinuerlig med arbeidsmiljøet i tråd med bl.a. IA- og HMS-planer.

Samfunnsutvikling

I enhetene innen samfunnsutvikling varierer antall årsverk fra 13 til over 60. Innenfor hver enkelt enhet gir derfor hvert enkelt fravær ulikt prosentvis utslag.

Samlet har samfunnsutvikling et fravær på 5,6 % i 3.kvartal, som er som gjennomsnittet i kommunen. Det er en positiv utvikling fra samme periode i tidligere år. Av 7 enheter har 2 fraværstall over gjennomsnittet, mens de øvrige 5 ligger godt under.

Kultur har uvanlig stort fravær i 3.kvartal, både sammenlignet med tidligere i år og 2017. En stor andel av fraværet er knyttet til langtidsfravær, og det arbeides aktivt med oppfølging av sykefraværet.

Bygg og eiendom har høyere fraværstall enn gjennomsnittet i kommunen i 3.kvartal, men lavere enn samme periode de to foregående år. Enheten har over tid hatt relativt høyt fravær, men har hatt en god utvikling de siste årene. I 3.kvartal har det lyktes å få langtidsfraværet ned, mens korttidsfraværet har en økning sammenlignet med tidligere i år.

Det er utarbeidet HMS-planer innenfor alle deler av samfunnsutvikling, og det systematiske nærværarbeidet samlet sett i sektoren er forbedret. Det jobbes videre med dette i tiden som kommer.

Innherred kommunesamarbeid

Sykefraværet i Innherred Kommunesamarbeid er for tredje kvartal på totalt 3,1 %, hvorav 1,1 % er korttidsfravær og 2 % er fravær over 16 dager. Ut fra at Innherred kommunesamarbeid har et meget begrenset antall personer utgjør en langtids sykemelding hele langtidsfraværet i samarbeidet.

Innherred kommunesamarbeid driver kontinuerlig sykefraværsoppfølging og forebygging.

Pensjon

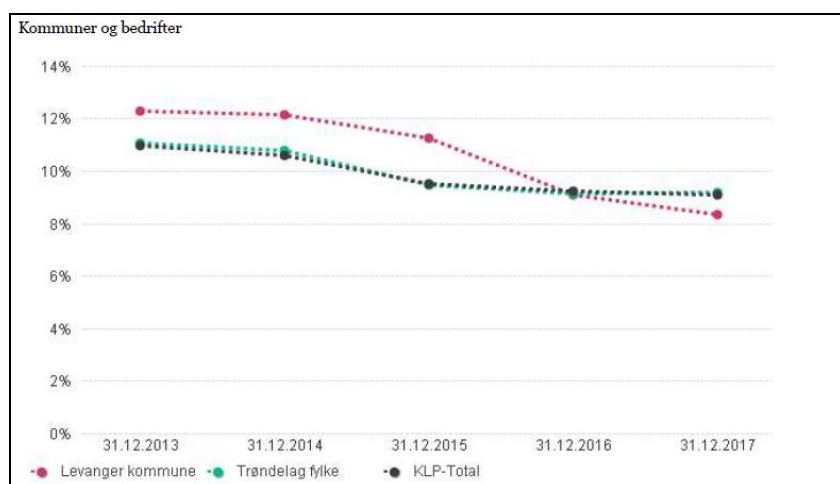
Langvarig sykefravær kan ende i uførepensjon. Levanger kommune betaler reguleringspremie til KLP pr. ansatt for å kunne regulere pensjonsavsetningen til den enkelte arbeidstaker. Dette for å sikre riktig nivå i forhold til fremtidige pensjonsutbetalinger. En ung arbeidstaker som blir 100 % ufør gir stor økning i årlig reguleringspremie for kommunen, opp mot kr. 40.000 i årlige merkostnader pr ufør. Denne merkostnaden for kommunen opptre hver år fram til alderspensjon. Når ansatte blir uføre mister kommunen i tillegg verdifull kompetanse. Dette regnestykket er en bekreftelse på at det er nødvendig å ha fokus på forebygging på arbeidsplassen, slik at graden av arbeidsrelatert uførhet reduseres til et minimum.

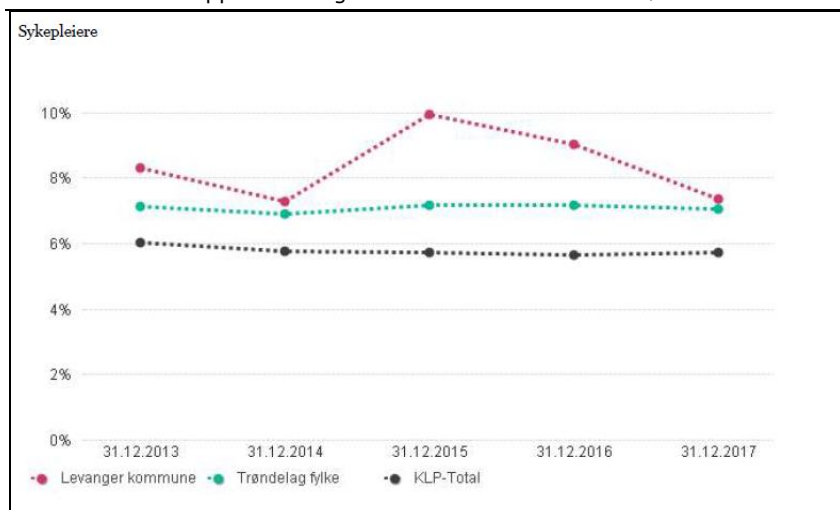
En gjennomgang med vår pensjonsleverandør KLP (gjelder ikke lærere) viser:

Demografi og pensjoneringsadferd pr. 30.09.18, fellesordning								
	Gj.snitts- alder	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr. aktiv	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr. årsverk	Gj.snitt deltid	Uføreandel	Uføre- andel pr. årsverk	Kvinne- andel	Aktive
Levanger kommune	40,48	305 844	423 243	67,87 %	8,51 %	7,10 %	74,20 %	1 678
Trøndelag fylke	42,17	311 433	436 841	67,32 %	10,50 %	8,73 %	75,02 %	26 703
KLP-total	42,28	322 884	440 852	69,10 %	9,92 %	8,75 %	74,55 %	305 010

Demografi og pensjoneringsadferd pr. 30.09.18, sykepleierordningen								
	Gj.snitts- alder	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr. aktiv	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr. årsverk	Gj.snitt deltid	Uføreandel	Uføre- andel pr. årsverk	Kvinne- andel	Aktive
Levanger kommune	41,63	449 163	513 260	85,62 %	11,76 %	8,04 %	94,18 %	189
Trøndelag fylke	43,87	453 488	525 778	84,56 %	10,49 %	7,20 %	92,80 %	4 164
KLP-total	43,31	467 764	537 031	85,44 %	8,30 %	5,73 %	90,70 %	87 714

Tabellene viser at Levanger har en lavere gjennomsnittsalder blant sine ansatte enn gjennomsnittet både i Trøndelag og landet for øvrig. Gjennomsnittlig deltid viser at Levanger ikke skiller seg ut i noen retning sammenlignet med andre, verken for medlemmer i fellesordningen eller blant sykepleiere. Kvinneandelen er heller ikke veldig ulik øvrige kommuner. Det er imidlertid verdt å merke seg at i fellesordningen har Levanger en uføreandel som er en god del lavere enn både Trøndelag for øvrig og landet. Blant sykepleierne er dette motsatt. De siste årene har utviklingen av uføreandelen vært slik:

Grafene viser uføreandel pr. årsverk siden 2013, og her har Levanger kommune hatt en positiv utvikling de siste årene. Unntaket er en økning i uføreandelen blant sykepleiere gjennom 2015, denne andelen har sunket igjen de to siste årene.

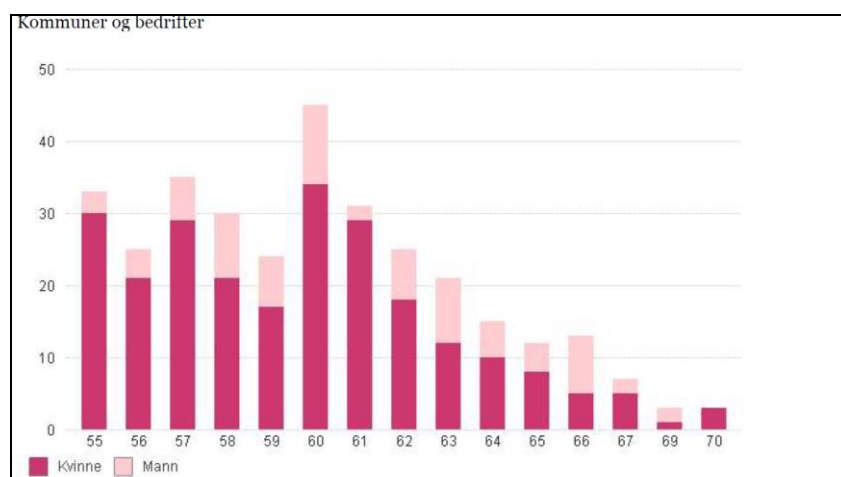
AFP

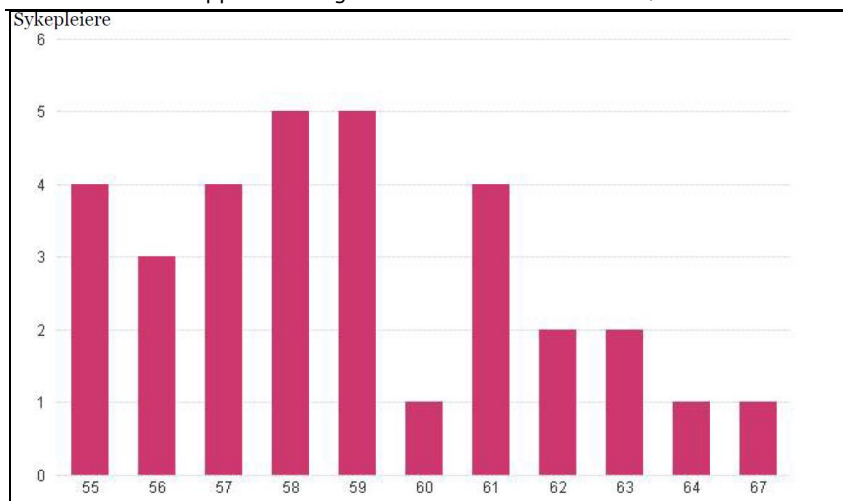
Innen KLP kan kommunene selv velge om de vil «forsikre» seg helt eller delvis i forhold til kostnader knyttet til AFP for arbeidstakere i aldersgruppen 62-64 år, eller om man vil være selvassurandør. Levanger kommune har hele tiden valgt å ligge som selvassurandør for denne aldersgruppen. En oversikt fra KLP viser at dette har vært et fornuftig valg:

AFP Levanger	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*	SUM
100% utjevning	2 582 526	2 696 804	2 780 171	2 618 226	3 268 067	3 137 218	3 584 465	3 266 001	3 705 368	4 269 793	31 908 639
50% utjevning	2 010 304	2 240 580	2 229 008	2 283 691	2 699 597	2 669 174	2 693 013	2 326 651	2 655 295	2 897 726	24 705 039
Selvrisiko	1 413 485	1 758 671	1 651 367	1 949 156	2 131 126	2 201 129	1 801 559	1 387 300	1 605 221	1 525 660	17 424 674
*) pr. 30.09.18										Differanse:	14 483 965
										Diff. inkl. arb.giveravg.:	16 526 204

Oversikten viser at kommunen har spart drøyt 16 mill. kroner de siste 10 årene på å selv ta den økonomiske risikoen knyttet til AFP for aldersgruppen 62-64 år. For gruppen 65 – 67 år er det ikke mulig å være selvassurandør.

Tall fra KLP gir oss et inntrykk av fremtidige utfordringer knyttet til rekruttering og uttak av pensjon. Oversikter er også nyttig i forbindelse med pensjonsplanlegging, seniorpolitikk og annet HMS-arbeid. Grafene viser antall ansatte over 55 år, og sammensetningen av disse:

4. KOMMUNALE FORETAK OG SAMARBEID

Trønderhallen Levanger KF har fremdeles økonomiske utfordringer, men prognosene tilsier en bedring i forhold til halvårstallene. Ser man bort fra inndekning av fjorårets merforbruk, tilsier prognosene at foretaket kan gå i balanse om man isolert ser på tallene for 2018.

Både i august og september har besøk, og dermed inntektene, økt i forhold til fjoråret. Pr 1. oktober ligger inntektene knyttet til bassenget totalt 130.000 kroner under fjorårets nivå. Fortsetter trenden kan inntektene i 2018 bli høyere enn i 2017. I prognosen er det imidlertid lagt inn et forsiktig anslag.

Innherred kommunesamarbeid Regnskap, Innfordring, Lønn: Prognose viser et mindreforbruk primært knyttet til lønn, noe som skyldes at en stilling har stått vakant fram til august, og at virksomheten har mottatt mye sykelønnsrefusjon. I tillegg forventes betydelige merinntekter gjennom salg av tjenester til selvkostområder i både Levanger og Verdal, samt til interkommunale samarbeid som f.eks. legevakt og kriesenter. Samlet forventes at samarbeidets mindreforbruk vil dekke opp et merforbruk innenfor «Geodata og oppmåling»

Innherred kommunesamarbeid Geodata og oppmåling; Samarbeidet er lokalisert i Verdal, og alle ansatte er tilsatt i Verdal kommune. Levanger kommune betaler sin andel av kostnaden ut fra vedtatt fordelingsnøkkel (folketall). Området mangler finansiering av 1 årsverk i 2018. I tillegg er området påført ekstrakostnader på om lag 150.000 kroner i forbindelse med endringer i geodataløsningen da alle kommunene i Trøndelag fikk nye kommunenummer. Gebyrintektene forventes også å bli ca. 150.000 kroner lavere enn budsjettet. Samlet merforbruk er anslått til 1,3 mill. kroner. Det anses sannsynlig at en merkostnad knyttet til dette vil kunne dekkes inn gjennom et mindreforbruk innen samarbeidet «Innherred kommunesamarbeid Regnskap, Innfordring, Lønn».

Innherred kommunesamarbeid IKT, Kemner, Innkjøp, Jus forventer merforbruk samlet sett som følge av overskridelse av budsjett på IKT, samt nyansettelse av advokat. Overskridelsene på IKT skyldes manglende oppjusteringer av budsjett over mange år, samt kostnader som ikke var kjent ved inngangen av året. Det er også påløpt merutgifter i forbindelse med oppløsning av Innherred Samkommune. Totalt for samarbeidet anslås merforbruk på 4 mill. kroner i 2018, hvorav Levangers andel utgjør drøye 2,0 mill. kroner.

Kemner drives økonomisk godt, og vil trolig ligge godt innenfor budsjettets rammer ved årets slutt.

For innkjøp/kommuneadvokat er ikke budsjettene tilstrekkelig vedrørende overtid i forbindelse med saker for nemnd/rett, reisegodtgjøring, nødvendige lisenser til fagsystemer og nødvendig IKT-utstyr mm. Som følge av økt arbeidsmengde ble det i august 2018 ansatt en ny advokat for å kunne ta flere barnevernssaker internt. Dette vil gi en besparelse for kommunene samlet sett, selv om det medfører ekstra utgifter for innkjøp/kommuneadvokat. Alle utgifter vurderes nøye for å redusere merforbruket, men kutt må holdes på et forsvarlig nivå.

IKT har et lite mindreforbruk på lønnsområdet sett opp mot budsjett. Dette skyldes at man har holdt en stilling vakant deler av året, samt at IKT-sjef sluttet 1. september. Det har imidlertid påløpt betydelige ekstra utgifter i form av lisenser og andre kostnader som enheten ikke styrer selv. Det har også vært nødvendig å bruke eksterne konsulenter til splitting av databaser i forbindelse med oppløsningen av Innherred samkommune, innføring av digitale løsninger som *SvarUt*, etableringen av vaktordning på IKT og kostnader med overvåking av blant annet trykksalmer mm. For å redusere merforbruket er utgifter redusert til et

minimum. Det arbeides nå med nye og tydelige prinsipper for kostnadsfordeling mellom IKT og enhetene, slik at det økonomiske bildet blir mer forutsigbart og oversiktlig.

Innherred Brann og redning; Samarbeidet har lokasjoner i både Verdal og Levanger. Kommunene betaler sin andel av kostnadene ut fra vedtatt fordelingsnøkkel (innbyggertall), med unntak av kostnader knyttet til beredskap på Ytterøy som Levanger betaler i sin helhet. Vedtatt budsjett ligger på et betydelig lavere nivå enn endelig regnskap for 2017. Brann og redning hadde også i 2016 og 2017 merforbruk, men den gang ble merforbruket dekket opp ved mindreforbruk ved de fleste øvrige enheter i Innherred samkommune. De økte utgiftene har i hovedsak knyttet seg til nødnettet og alarmsentral.

Det foregår et arbeid for å kunne redusere kostnadene uten at beredskapen blir svekket. En har ikke lyktes med å redusere kostnadene jfr. rapport etter 1. kvartal. Brann og redning vil sannsynligvis få et merforbruk i 2018 på omlag 3 millioner kroner. Levangers andel av dette vil ligge i størrelsesorden 1,8 – 2,0 mill. kroner. Rådmannen foreslår å tilføre samarbeidet 1,9 millioner kroner i 2018. Tilsvarende justering er foreslått i Verdal kommune, og behandles av Kommunestyret der 29. oktober.